

M. Saim UYSAL

Merkez Bankası eski başkanı Durmuş Yılmaz'dan önemli ekonomik tespit ve uyarılar

23.3.2018

2006-2011 yılları arasında T.C. Merkez Bankası başkanlığı yapan Durmuş Yılmaz başarılı bir dönem geçirmiş ve 2009 yılında Euromoney dergisi tarafından "Yılın Merkez Bankası Başkanı" seçilmiştir.

Geçen hafta içerisinde ekonomi gazetecileri ve yazarları ile bir araya gelen Sayın Yılmaz ekonomiye ilişkin önemli tespit ve uyarı sinyalleri verdi. Bu tespitlerinin bir özeti bugünkü yazımızın konusunu oluşturacak.

Sayın Yılmaz tarafından yapılan ekonomik tespitler:

- Son dönemdeki ithale dayalı imalat sanayisi nedeniyle 2002-2017 döneminde toplam 1.8 trilyon dolar ihracata karşılık 2.78 trilyon dolar ithalat yapıldığı ve bu yanlış ekonomik modelin maliyetinin 1 trilyon dolar olduğunu belirtiyor.
- 2001 krizine götüren alışkanlıklarımızı tekrarladığımızı belirten eski başkan eski krizlerden yeterli dersi çıkarmadığımızı söylüyor.
- Kamu borcunun milli gelire oranının %30 lara düştüğünü ancak özel sektörün borçluluk oranının çok yükseldiğini ve bu borcun bir gecede kamu borcu haline gelebileceği uyarısında bulunuyor.
- Türk ekonomisinin sanayisizleşme problemi yaşadığını, büyük ölçüde dış borç ile finanse edilen iç tüketim ve inşaata dayalı yatırım modelinin değişmesi gerektiğini ifade ediyor. TL'deki istikrarsızlığın ve dolarizasyon artışının buradan kaynaklandığını belirtiyor.
- Türkiye'nin rekabet gücünün, uluslararası Refah Endeksine göre son 11 yılda 149 ülke içinde 14 sıra gerileyerek 88.sıraya düşürülmesiyle dezavantajlı konuma gelindiğini açıklıyor.
- Ekonominin enflasyon devalüasyon sarmalına girdiğini belirten eski Başkan, bunun nedenlerinin gevşek para politikası, aşırı kredi büyümesi ve kur geçişkenliği olduğu tespitinde bulunuyor. Merkez Bankasının enflasyon hedeflemesinden de-facto vazgeçtiğini ve siyasi baskılar sonucunda anti-enflasyonist politikalar izleyemez durumuna geldiğini ifade ediyor.
- Kamu maliyesinin 2012'den bu yana bozulma işaretleri verdiğini, iç-borç çevirme rasyosununun %80'lerden %130'lara fırladığını ve bu oranın 2009 krizi dahil en yüksek orana ulaştığını açıklıyor.

- 1950-2002 dönemi yıllık büyüme ortalamasının yıllık ortalamada sadece 0.8 puan daha fazla gerçekleştirilmesi için bu dönemin üç katı oranında dış açık verildiğini ve bu nedenle Cumhuriyet tarihinin en yüksek borçluluk oranına ulaşıldığı tespitinde bulunuyor.

- Kamu borcu, Sn. Yılmaz'a göre devlet garantili projeler ve bütçe açıkları nedeniyle önümüzdeki yıllarda daha da hızlı artacaktır.

- K.G.F. kredilerinin geri dönüşünde problemlerin olduğunu belirten Yılmaz, bankalarca ve Varlık yönetim şirketlerince takip edilen borçlu sayısının 4 milyona, borç tutarının ise 70 milyar TL'ye yaklaştığını ve bu sorunun çok önemli olduğunu altını çiziyor.

İşsizlik hesaplamasında genç nüfus sayısının sabit bırakılmasıyla 1.1 milyon gencin istatistiklere dahil edilmediğini belirtiyor.

Son olarak Türkiye'de son üç dört yılda ekonomik veri açıklanmasında ortaya çıkan bazı şüphelerin bulunduğunu belirterek rakamlarla oynayan Arjantin ve Yunanistan örneklerinde acı bedeller ödendiğini sözlerine ekliyor.

Bütün bu uyarı ve tespitler başarılı bir Merkez Bankası eski başkanınca yapılması nedeniyle çok önemli. Sorunların çözümüne "faizleri yükselterek başlanması" gerektiğinin belirtildiği açıklamaların; kırılma noktasının yapıldığı, FED'in faiz artırımına ve bilanço daraltmasına gittiği, paranın maliyetinin arttığı, dolarizasyon, borçluluk ve (bütçe-cari açık) ikiz açıklarımızın enflasyonla beraber yüksek seyrettiği ve jeopolitik risklerimizin de devam ettiği ortamda ekonomik karar mercilerinin üzerinde hassasiyetle durmalarını gerektiriyor.